

שמירת הלשון

השמצה בפומבי – חפץ חיים י, ה-ו

הרב חיים סבתו

חלק ראשון: הלכות איסורי לשון הרע, כלל י, ה'

ואם הוא רואה, (כ) שאחד מספר לשון הרע על חברו, גם זה הוא מכלל העונות, שביין אדם לחברו. ולכו, אם ישלמו בו כל הפרטים הנ"ל, מתר לפרסם גדל גנות המספר הזה לבני אדם. וכל זה אינו מועיל רק אם בלאו הכי גם כן כבר נתגלה הדבר להאיש, שספר עליו. אבל אם עדין לא נתגלה הדבר, אסור לספר הדבר, אף לאחרים, דחברה חברה אית לה, וממילא יתגלה הדבר גם לו, ובכלל רכילות הוא, וכמו שנכתב, אם ירצה ה' לקמו בהלכות רכילות. וכל שכן, שאסור לגלות הדבר לאותו פלוני גופא, שדבר עליו, אף שכונתו לקנא לאמת, דזה הוא רכילות גמורה, אפלו אם אחד מן הפחותים מלגלג מן החשוב שב'ש'ראל, והוא אביו או רבו.

חלק ראשון: הלכות איסורי לשון הרע, כלל י, ו'

ופעמים דמתר לספר הדבר לאחרים, אף אם עדין לא נודע להבדון, דהינו אם הוא רואה (כא) שגיעע להבדון מזה תועלת ממש, (כב) ולא יחסרו בזה גם כן הפרטים הנ"ל, ועין בבאר מים חיים. ואבאר את דברי בענין התועלת, כדי שלא יבוא הקורא לטעות בזה, כגון, שהוא מכיר בטבע האיש הרוכל ולפי ענין הספור, שכמו שהוא מגנה אותו בפניו, כן ילה אחר כה ממנו ויגנה אותו עוד בפני אנשים אחרים, ובפרט, לפי מה שכתבנו, דצריה להוכיחו מקדם, והוכיחו, ולא קבל דבריו. ודבר זה ידוע, בעונותינו הרבים, כי כמעט כלנו נכשלים בלשון הרע, ובפרט, בקבלת לשון הרע, וקרוב הדבר, שתתקבל הלשון הרע ש'לו, ויהיה קשה אחר כה להוציא את הדברים מלבם, כי צדיק הראשון בריבו. לכו בודאי נכון הדבר, שיקדים את עצמו לפני אותם האנשים, ויעריה לפנייהם גדל עולתו של המרגל, ויספר לפנייהם, איה שהוא מגנה לאותו פלוני בחנם על לא חמס בכפו, כדי שכאשר יבוא אחר כה המרגל ויספר לפנייהם, לא יתקבלו דבריו, ואדרבה, יוכיחוהו על פניו, ובודאי, כשיראה, שלא יתקבלו דבריו, וגם הם לו לקלון ולחרפה, ישמר את עצמו מזה על להבא. ואפן זה בודאי מתר, כי בזה יציל את נפש הבדון מצער וכלמה, וגם את נפש המספר והמקבל מדינה של גיהנם, וגם יקיימו על ידו מצות עשה דהוכחה.